

Rusijos karas Ukrainoje:
verslui svarbių teisės aktų apžvalga

2022 m. birželio 17 d.

Rusijos karas Ukrainoje paskatino precedento neturintį viso pasaulio šalių atsaką – ekonomines sankcijas ir kitas ribojamąsias priemones Rusijos ir Baltarusijos subjektams. Jų poveikį jaučia ir Lietuvos įmonės, turinčios verslus ar kitokius verslo santykius tose šalyse. Tokioms įmonėms šiuo metu kyla įvairių teisinių klausimų, kaip pavyzdžiui verslo nutraukimo ar veiklos perkėlimo, sutarčių vykdymo ir kt., todėl, šiuo naujienlaiškiu padėsime Jums sekti verslui svarbius teisės aktus ar jų pakeitimus Europoje, Lietuvoje, Ukrainoje, Rusijoje ir Baltarusijoje. Visas periodines apžvalgas rasite [čia](#).

Europos Sąjungoje

- Europos Sąjunga (ES) **priėmė** Šeštąjį sankcijų paketą Rusijai, kuriuo:
 - draudžiamas rusiškos kilmės naftos ir tam tikrų naftos produktų importas, bei rusiškos kilmės naftos ir tam tikrų naftos produktų transportavimo draudimas ir/ar perdraudimas. Naftos ir tam tikrų jos produktų importo draudimas netaikomas naftos perdavimui naftotiekiu, tačiau Valstybės narės skatinamos kuo greičiau susirasti alternatyvius naftos tiekėjus, numatant ateityje draudimą praplėsti ir tiekimui naftotiekiu. Taip pat, papildomos išimtyms taikomos Čekijai, Bulgarijai ir Kroatijai;
 - iš SWIFT sistemos pašalinami „Sberbank“ bankas;
 - trims Rusijos valstybiniais transliuotojams uždraudžiama platinti turinį ES;
 - pritaikomos sankcijos gynybos industrijos įmonėms, aukšto rango kariškiams, ir kitiems asmenims, dalyvavusiems Bučos ir Mariupolio apgultyje.

Lietuvoje

- Ekonomikos ir inovacijų ministerija [paskelbė](#) apie galimybę teikti paraiškas nuo Ukrainos karo nukentėjusiems verslo subjektams dėl apyvartinių ir investicinių paskolų bei lizingo sandorių sudarymo, už kuriuos bus suteiktos individualios pagalbos garantijos. Paraiškas teikiantiems subjektams, norintiems gauti paramą, keliami specialūs reikalavimai:
 - Importas ar eksportas sutriko dėl karo sukeltos krizės. Importo ar eksporto dalis su Ukraina, Rusijos Federacija, Baltarusijos Respublika bendrai sudarė ne mažiau kaip 25 procentus nuo bendros paskolos gavėjo importo arba eksporto (įskaitant ir su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis) dalies nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d; arba
 - Sąnaudos kurui, elektrai ir (ar) dujoms sudarė ne mažiau kaip 3 procentus išlaidų 2021 m; ir
 - Neturi arba yra nutraukęs prekybinius įsipareigojimus su Rusijos Federacija ir (ar) Baltarusija ne vėliau kaip iki 2022 m. birželio 30 d.
 - Paramą teikia INVEGA, tačiau verslo subjektai turi kreiptis į atitinkamą finansų tarpininką – banką, kredito uniją ar lizingo bendrovę.

Ukrainoje

- Priimtas Ukrainos Prezidento [dekretas](#) Nr. 401/2022, kuriuo patvirtinta Nacionalinės saugumo ir gynybos tarybos rezoliucija dėl papildomų sankcijų įvedimo:

- Sankcijos pritaikytos 261 Rusijos aukštesniojo lavinimo institucijoms ir jų rektoriams;
 - Sankcijomis apriboti kultūriniai mainai, mokslinis bendradarbiavimas, moksliniai ir sporto kontaktai, pramogų programos;
 - Lavinimo institucijų rektoriams pritaikytos platesnio masto sankcijos, įskaitant ir turto areštą.
-
- Ukrainos Antimonopolijos komitetas atnaujino savo veiklą, įskaitant įmonių susijungimų kontrolę ir antimonopolinių taisyklių laikymosi priežiūrą pagal dar 2022 m. balandžio mėn. išleistas [gaires](#), kurios taikomos iki 2022 m. birželio 17 d. (imtina). Dėl karo sustabdytų atvejų peržiūra tęsiama nuo birželio 9 d.
-
- Paleista [elektroninė platforma](#), skirta rinkti informaciją apie Rusijos padarytą žalą Ukrainos žemės ūkio sektoriui:
 - Naudojantis platforma verslas ir kiti ūkininkai gali pateikti informaciją ir pranešti apie patirtą žalą siekiant kompensacijos;
 - Nuosavybės kategorijos, apie kurių sunaikinimą, vagystę ar padarytą jiems žalą galima pranešti yra šios: žemės plotai, infrastruktūra, žemės ūkio įranga, automobiliai ir sunkvežimiai, sukauptos žaliavų atsargos, galvijai ar grūdų produkcija, kita įranga.
-

Rusijoje

- Įgyvendintas Rusijos Prezidento [dekretas](#) Nr. 322, kuriuo nustatyta, jog mokėjimai už intelektinės nuosavybės naudojimą turi būti atliekami į specialią sąskaitą banke, kurios sukūrimą turės inicijuoti mokėtojas (Rusijos Federacijos subjektas):

- Dekretas taikomas tais atvejais kai Rusijos subjektai turi atlikti mokėjimus už naudojimąsi intelektine nuosavybe asmenims, kurie yra iš „nedraugiškų“ valstybių, taip pat asmenims, kurie rėmė sankcijas Rusijos atžvilgiu, nutraukė paslaugų/prekių tiekimą Rusijoje ir kai kurioms kitoms kategorijoms.
 - Jeigu toks „nedraugiškas“ Rusijai teisių turėtojas nesutiktų su specialios sąskaitos atidarymu, dekretas leidžia autorių teisių naudotojui neatlikti jokie mokėjimo ir tai nelaikoma teisių turėtojų teisių pažeidimu. Siekdamas gauti mokėjimus iš specialios sąskaitos, teisių turėtojas privalės kreiptis į specialią vyriausybinių komisiją, kad gautų leidimą lėšas pervesti į teisių turėtojo sąskaitą.
 - Yra taikomos tam tikros išimties specifinių sričių sutartims (komunikacija, medicina, žemės ūkis, IT), mažos vertės mokėjimams ir subjektams iš „nedraugiškų“ valstybių, kurie tinkamai vykdo savo sutartinius įsipareigojimus Rusijos kontrahentams.
-
- Aukščiau aptarto dekreto įgyvendinimo tikslais Rusijos Vyriausybė priėmė [rezoliuciją](#) Nr. 1031, kuria nustatė kriterijus bankams, galintiems įgyvendinti aktualių sąskaitų administravimą, keitimosi informaciją tarp tokių bankų, tvarką ir atskiras procedūras atliekančių institucijų kompetenciją.
-

Baltarusijoje

- Baltarusijoje užregistruotas įstatymo projektas dėl Baltarusijos Respublikos hipotekos įstatymo pakeitimo, kuriuo praplečiamos galimybės riboti hipotekos susitarimo sudarymo galimybes, praplečia hipotekos davėjo pareigas ir hipotekos kreditoriaus teises:

- Įstatymo projekte nustatoma, jog jei sudarant hipotekos sutartį dėl turto, kuris bus sukurtas ir hipotekos davėjo įgytas ateityje, hipotekos sutarčiai nėra taikomas registracijos reikalavimas (pvz.: įkeičiant suprojektuotą, tačiau dar nepasatytą turtą);
 - Hipotekos davėjui nustatoma pareiga pranešti hipotekos kreditoriui apie sudarytą vedybų sutartį, keičiančią hipoteką įkeisto turto teisinį režimą, taip pat apie hipoteką įkeisto turto savybių pasikeitimą bei trečiųjų asmenų pareiškimus hipotekos davėjui dėl jų teisių į hipoteką įkeistą turtą pripažinimo;
 - Hipotekos davėjui sudarius aukščiau minėtą vedybų sutartį arba nepranešus apie kitas aukščiau nurodytas aplinkybes hipotekos kreditoriui, taip pat tais atvejais kai kyla grėsmė, jog hipotekos objektas bus sunaikintas (prarastas), hipotekos kreditoriui suteikiama teisė reikalauti hipotekos sutarties nutraukimo ir hipotekos pakeitimo kita prievolės užtikrinimo priemone;
 - Hipotekos kreditoriui suteikiama teisė reikalauti iš hipotekos davėjo hipoteką užtikrintą prievolę įvykdyti anksčiau termino tais atvejais, kai hipotekos davėjas nepraneša hipotekos kreditoriui apie hipotekos objekto savybių pasikeitimą, kai toks objektas bus įgytas ateityje.
-

Daugiau informacijos:

Vilija Vaitkutė Pavan

Partnerė

vilija.vaitkute.pavan@ellex.legal

Tel. +370 698 82026

Rūta Jasilionė

Asocijuotoji teisininkė

ruta.jasilione@ellex.legal

Tel. +370 618 28304

Saulius Bareika

Jaunesnysis teisininkas

saulius.bareika@ellex.legal

Tel. +370 521 94632